

Addenda et Corrigenda

Stefan Brink, *Vikingarnas slavar* (Atlantis 2012)

Tyvär saknas en del referenser i min bibliografi (i flera fall finns referenser i noterna, men de bör förstås även finnas i bibliografin). Detta är vådan av att dels hålla på alltför länge med en bok (i mitt fall nästan två decennier), dels arbeta med tre olika datorer på tre olika ställen – risken blir förstås att vid något tillfälle, något skifte av filer mellan datorer, en nyredigerad version inte kommer med. Så har skett i detta fall, vilket jag beklagar. I den hektiska slutfasen, när jag hade lagt in några referenstunga noter, kom den bibliografifil som innehöll dessa referenser att av misstag inte att ingå i slutversionen. Skulle det mot förmodan bli en andra upplaga av min bok finge detta misstag åtgärdas. Dessutom har jag förtecknat funna fel i en *Corrigenda*.

Var vänlig meddela kolleger att denna *Addenda & Corrigenda* finns att tillgå på min hemsida (<http://www.abdn.ac.uk/cfss/staff/s.brink>).

PRIMÄRA KÄLLOR

Guta Lag och *Guta Saga*, se Peel 1999 och 2009

SEKUNDÄRA KÄLLOR

Abels, Richard, 1988. *Lordship and Military Obligation in Anglo-Saxon England*, London: British Museum Publications.

Barnes, Michael, 1984. »The new runic finds from Illerup and the question of the twenty-second rune«, *Saga och Sed*: 59–76.

Berg, Johan, 2003. *Gods och landskap. Jordägande, bebyggelse och samhälle i Östergötland 1000-1562* (Meddelanden från Kulturgeografiska institutionen, Stockholms universitet 120), Stockholm: Kulturgeografiska institutionen, Stockholms universitet.

Blackburn, Robin, 1988. *The overthrow of Colonial Slavery 1776-1848*, London: Verso.

Blair, John, 1991. *Early medieval Surrey. Landholding, church and settlement before 1300*, Gloucester: Sutton.

Breich (Ney), Agneta, 1994. *Frid och fredlöshet. Sociala band och utanförskap på Island under äldre medeltid* (Studia historica Upsaliensia 174), Uppsala: Uppsala universitet.

van der Brink, Herman, 1974. *The Charm of Legal History* (Studia Amstelodamensia ad epigraphicam, ius antiquum et papyrologicam pertinentia 3), Amsterdam.

Brink, Stefan 1991. »Sockenbildningen i Sverige«, *Kyrka och socken i medeltidens Sverige*, red. O. Ferm (Studier till Det medeltida Sverige 5), s. 113–42, Stockholm: Riksantikvarieämbetet.

Brink, Stefan, 1994. *Hälsinglands äldsta skattelängd. Hjälpskattelängden "Gärder och hjälper" från år 1535* (Skrifter utgivna genom Ortnamnsarkivet i Uppsala. Ser. C. Källskrifter 2), Uppsala: Ortnamnsarkivet.

Brink, Stefan, 1997b. »Västsvenska namnmiljöanalyser«, *Ortnamn i språk och samhälle*, red. S. Strandberg (Nomina Germanica 22), s. 61–84, Uppsala: Uppsala universitet.

Clarke, Duncan. 1999. *Slaves & Slavery*, London: Grange.

Claesby-Vigfússon = *An Icelandic-English dictionary, initiated by Richard Cleasby, subsequently revised, enlarged and completed by Gudbrand Vigfusson, 2nd ed. with a supplement by Sir William A. Craigie containing many additional words and references*, Oxford: Clarendon 1957.

- Davies, Wendy, 1996. »On servile status in the early Middle Ages«, *Serfdom & Slavery. Studies in Legal Bondage*, red. M. L. Bush, s. 225–46, London: Longman.
- Dillmann, François Xavier, 2003. »Rígsþula«, *RGA* 24: 619-28.
- Dovring, Folke, 1951. *De stående skatterna på jord 1400-1600* (Acta Regiae Societatis humaniorum litterarum Lundensis 49), Lund: Gleerup.
- Enright, Michael J., 1996. *Lady with a mead cup. Ritual, prophecy, and lordship in the European warband from La Tène to the Viking Age*, Dublin: Four Courts Press.
- Fick, August, Falk, Hjalmar & Torp, Alf, 1909. *Vergleichendes Wörterbuch der indogermanischen Sprachen, 3: Wortschatz der germanischen Spracheinheit*, unter Mitwirkung von Hjalmar Falk gänzlich umgearb. von Alf Torp, Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht.
- Freudenthal, Axel Olof, 1895. *Östgötalagen. Med förklaringar* (Skrifter utgivna av Svenska litteratursällskapet i Finland 29), Helsingfors: Svenska litteratursällskapet i Finland.
- Fridell, Staffan, 1997. »Ortnamn och bebyggelsehistoria på Bolmsö«, *Ortnamnsällskapets i Uppsala årskrift*: 5–29.
- Grimm, Jacob & Wilhelm, *Deutsches Wörterbuch*, 33 vol., 2 uppl., München: Deutscher Taschenbuch Verlag.
- Göransson, Sölve, 1961. »Om planmässighet i Hälsinglands kulturlandskap jämte en kommentar om geometriska kartskalor«, *Ymer* 1960(4): .
- Hesselman, Bengt, 1913. *Västnordiska studier, 2: En nordisk och västgermansk slutljudsregel* (Skrifter utgivna av Kungl. Humanistiska vetenskapssamfundet i Uppsala 15:2), Uppsala.
- Iversen, Frode, 1999. *Var middelalderens lendmannsgårdar kjerner i eldre godssamlinger? En analyse av romlig organisering av graver og eiendomsstruktur i Hordaland og Sogn og Fjordane* (Arkeologiske avhandlinger og rapporter fra Universitetet i Bergen 4), Bergen: Arkeologisk institutt, Universitetet i Bergen.
- Iversen, Tore, 2003. »Fra trell til leilending – frigivning, bosetning og herredømme i Norge, Norden og Vest-Europa i tidlig middelalder«, *Trälär. Ofria i agrar-sambället från vikingatid till medeltid*, Lindkvist, Thomas & Myrdal, Janken (red.), 22–49, Stockholm: Nordiska museet.
- John, Eric, 1966. *Orbis Britanniae, and other studies* (Studies in early English history 4), Leicester: Leicester University Press.
- Jonsson, Ingvar, 1971. *Jordskatt och kameral organisation i Norrland under äldre tid* (Kungl. Skytteanska samfundets handlingar 9), Umeå: Umeå universitet.
- Lindkvist, Thomas, 2003. »Från träl till landbo : uppkomsten av det medeltida godssystemet i Europa och Norden«, *Trälär. Ofria i agrar-sambället från vikingatid till medeltid*, Lindkvist, Thomas & Myrdal, Janken (red.), 9–21, Stockholm: Nordiska museet.
- Mallory, J. P. & Adams, D. Q., 1997. *Encyclopedia of Indo-European Culture*, London: Fitzroy Dearborn.
- Myrdal, Janken, 1999. *Det svenska jordbrukets historia, 2: Jordbruket under feodalismen 1000-1700*, Stockholm: Natur och kultur/LT.
- Myrdal, Janken & Tollin, Clas, 2003. »Brytar och tidigmedeltida huvudgårdar«, *Trälär. Ofria i agrar-sambället från vikingatid till medeltid*, Lindkvist, Thomas & Myrdal, Janken (red.), 133–68, Stockholm: Nordiska museet.
- NoB = *Namn och bygd. Tidskrift för nordisk ortnamnsforskning* 1–, Uppsala: Kungl. Gustav Adolfs Akademi 1913 ff.
- Nordström, Karin & Herschend, Frands, 2003. »Det ideologiska inslaget i väven«, *Trälär. Ofria i agrar-sambället från vikingatid till medeltid*, Lindkvist, Thomas & Myrdal,

- Janken (red.), 50–76, Stockholm: Nordiska museet.
- Pedersen, Ellen Anne & Widgren, Mats, 1998. *Det svenska jordbrukets historia*, 1: *Jordbrukets första femtusen år*, Stockholm: Natur och kultur/LT.
- Peel, Christine, 1999. *Guta Saga. The History of the Gotlanders* (Viking Society for Northern Research. Text Series 12), London: University College London.
- Perrin, C. E., 1955. »Le Servage en France et en Allemagne«, *Relazioni del X Congresso internazionale di scienze storiche*, 3: *Storia del medioevo*, s. 213–45, Firenze: G. C. Sansoni.
- Rahmqvist, Sigurd, 1996. *Sätessgård och gods. De medeltida frälsegodsens framväxt mot bakgrund av Upplands bebyggelsehistoria* (Upplands fornminnesförenings tidskrift 53), Uppsala: Upplands fornminnesförening.
- Reinach, Julien, 1960. *Ébauches d'une mancipation* (Collection d'études anciennes), Paris.
- Sawyer, Peter, 1997a. 'The Age of the Vikings and before', *The Oxford Illustrated History of the Vikings*, red. P. Sawyer, s. 1–18, Oxford & New York: Oxford University Press.
- Sawyer, Peter, 1997b. 'The Viking Legacy', *The Oxford Illustrated History of the Vikings*, red. P. Sawyer, s. 250–61, Oxford & New York: Oxford University Press.
- Seebohm, Frederic, 1890. *The English village community examined in its relations to the manorial and tribal systems and to the common or open field system of husbandry. An essay in economic history*, 4 uppl., London.
- Seiler, Anton, 2001. *I skuggan av båtgravarna. Landskap och samhälle i Vendels socken under yngre järnålder* (Theses and papers in Archaeology B:7-8), Stockholm: Stockholms universitet.
- Seiler, Anton, 2003. »I guldsmedens tjänst. Spår av tråldomen i gravmaterialet från östra Mellansverige under yngre järnålder«, *Trälarna. Ofria i agrar-samhället från vikingatid till medeltid*, Lindkvist, Thomas & Myrdal, Janken (red.), 77–87, Stockholm: Nordiska museet.
- Tollin, Clas, 1999. *Rågångar, gränshallar och ägoområden : rekonstruktion av fastighetsstruktur och bebyggelseutveckling i mellersta Småland under äldre medeltid* (Meddelanden från Kulturgeografiska institutionen vid Stockholms universitet 101), Stockholm: Stockholms universitet.
- Walde-Pokorny = Walde, Alois, 1927–32. *Vergleichendes Wörterbuch der indogermanischen Sprachen*, hrsg. und bearb. von Julius Pokorny, Berlin: Gruyter.
- Whitelock, Dorothy (red.), 1979. *English historical documents*, 1: C. 500-1042, London: Eyre Methuen.
- Widgren, Mats, 1998. »Kulturgeografernas bönder och arkeologernas guld - finns det någon väg till en syntes?«, *Centrala platser, centrala frågor*, red. B. Hårdh & L. Larsson (Uppåkrastudier 1), s. 281–96, Stockholm: Almqvist & Wiksell International.
- Widgren, Mats, 2003. »Trälarna, landbor och hövdingar under järnåldern - vad säger fältmaterialet?«, *Trälarna. Ofria i agrar-samhället från vikingatid till medeltid*, Lindkvist, Thomas & Myrdal, Janken (red.), 118–24, Stockholm: Nordiska museet.
- Vinogradoff, Paul, 1911. *The Growth of the Manor*, London: George Allan
- Zachrisson, Torun, 2003. »De osynliggjorda : om trälarna i arkeologisk forskning«, *Trälarna. Ofria i agrar-samhället från vikingatid till medeltid*, Lindkvist, Thomas & Myrdal, Janken (red.), 88–102, Stockholm: Nordiska museet.

CORRIGENDA

Generellt ändras de Vries 1961 > 1962 i noterna.

- n. 14 Finlay > Finley
- n. 30 Fisher Drew > Fischer Drew
- n. 37, 43, 599 Segal 2002 > 2003
- n. 53 Bradely > Bradley
- n. 108 Finlay 1973, 1983 > 1960 (red.), 1972, 1980, 1981
- n. 132 Fitzgerald 2002 > Fitzgerald 2000
- n. 170 Rothenhöfer > Rotenhöfer
- n. 248 Mazo Karras 1988 > Karras 1988
- n. 296, 371 Nielsen 1966 > 1976
- n. 376, 377, 381 och 463 Falk-Torp 1909 > Fick, Falk & Torp 1909
- n. 394 Vendell 1895 > 1894
- n. 420, 422 och 425 Hjärne 1941 > 1947
- n. 520 Skre 1996 > 1998
- n. 579 Mazo Karras 1994 > Karras 1994
- n. 573 Faull 1984 s. 33 > Faull 1975 s. 33
- n. 578 Brink 1997 > 1997b
- n. 598 Brink 1997 > 1997a
- n. 612 och 618 och 625 Brink 1997 > 1997a
- n. 625 Sigurðsson 1988 > Gísli Sigurðsson 1988
- n. 626 Jón Hnefill Aðalsteinsson 1988 > 1986
- n. 642 Jan Paul Strid (2006 s. 125 ff.)
- n. 800 VgL (Collin & Schlyter 1827 s. 67).

Corrigenda för Bibliografi

- Brink, Stefan 1997. »Names and Naming of slaves«, *The Historical Encyclopedia of World Slavery*, vol. 2., red. J. P. Rodriguez, s. 454–56, Santa Barbara, Cal. > Brink, Stefan, 1997a. etc.
- Davis, Wendy 1996 > Davies, Wendy 1996
- Willis, John Ralph (red.), 1985. *Slaves and Slavery in Muslim Africa*, 2 vol., London: Frank Cass.
- Wildte-Stockmeyer 1978 > Wilde-Stockmeyer 1978